

Beszámolók

A mi Dorottyánk

1799-et írunk. Kaposvár apraja-nagyja az utcákon, tereken nyüzsög ezen a februári délutánon. A hideg ellenére is vidám mindenki: farsang van! Izgatottan készülődnek a farsangi időszak fénypontjának számító felvonulásra. Az előre meghirdetett időpontban maskarások, alakoskodók, jelmez és álarc mögé bújt fiúk és lányok, fiatalok és idősök alkotta ünneplő tömeg kígyózik végig a város fő utcáján. Az utcát szegélyező barokk stílusú házak robosztus falai sokszoros hangerővel verik vissza a farsangolók macskaköveken taposó lépteinek zaját és a vidám beszélgetéseket, kurjantgatásokat, énekszót... Zene, tánc és vetélkedők biztosítják a nép önfeledt szórakozását. Ilyenkor az emberek otthon felejtik a hétköznapi aggodalmakat, ha csak kis időre is. Az ünnepség megkoronázásaként este farsangi bált tartanak a hercegi kastélyban. A bálon való részvétel csak a főúri származásúak és az értelmiségiek kiváltsága. Este a kastély tükörtermében megjelennek a kaposvári előkelőségek egytől egyig: Esterházy herceg és kísérete, a tekintélyes főurak feleségeikkel, a nagy elismerésnek örvendő értelmiségiek (írók, költők, művészek, politikusok), elegáns fiatalurak és szebbnél-szebb ifjú hölgyek. A fenséges vacsora hangulati aláfestését és a talpalávalót a nagy becsben álló cigánybanda húzza. Jó társaság, étel-ital, zene, pompa, ragyogás: itt nincs helye a búsulásnak, nem igaz? Mégis, ha jobban körülnézünk, észreveszünk itt-ott, a padon ülve, a sarokban álldogálva egy-egy savanyú ábrázatú matrónát. Aki ilyen tisztességes kor ellenére is pártában van még, az bizony nehezen feledkezik meg az élet szörnyűségeiről és az erősebbik nem kegyetlenségéről még ilyen pompás körülmények között is. Számukra a farsang nem örömet, hanem reménytelen várakozást, utolsó utáni esélyt, kíméletlen küzdelmet jelent. Egyetlen kérdés körül forognak a gondolataik: Vajon beléjük szeret-e végre valaki...?

Valami ilyesmi kép fogadhatta **Csokonai Vitéz Mihályt** 1798-99-ben kaposvári tartózkodása idején, ami aztán egyik leghíresebb művét, a *Dorottyát* ihlette. Na, de hogyan is került Csokonai a somogyi vármegye „fővárosába”? Ehhez 1-2 évvel korábbra kell nyúlnunk: debreceni, sárospataki, majd pozsonyi tartózkodását követően Komáromba vetette a sors. Itt ismerkedett meg oly szép szerelmes verseinek múzsájával, Vajda Juliannával, az ő *Lillájával*. A verseiből jól ismert, Lillával való szenvedélyes szerelmi kapcsolatának a lány férjhez adása vetett könnyörtelenül véget. Talán ez készítette újabb vándorlásra a megsebzett szívű költőt. Dunántúli utazgatásai során több barátját, ismerősét is felkereste, így tett szert némi közbenjárással a csurgói gimnázium segédtanári állására, ami hosszabb időre Somogyban tartotta. Ez idő alatt Kaposvárra is ellátogatott.

Csokonai vicces, gunyoros történetek írásába menekült a való élet kudarcai elől. Ekkor készült a *Dorotya vagyis a dáma diadalma a farságon* című vígeposza is, melybe beleírta a Lilla-szerelmét mellékhatásaként kialakuló keserűségét is a női nemmel szemben. Másként eposzparódiának is titulálják ezt a művét, hiszen a lehető összes módon kifigurázza az eredeti eposz műfajt. Először is a nép sorsára kiható, történelmi jelentőségű esemény helyett egy farsangi mulatság bonyodalmai állnak a középpontjában. Főhősei pedig távolabb nem is állhatnának a hagyományos eposzok erős, bátor, pozitív tulajdonságokkal felruházott, félig isteni hőseitől. Csokonai főszereplői csúnya, fogatlan, meg-

„Ekkép ezer öröm és kiáltás között
A mulató sereg Kaposba költözött.”

keseredett vénlányok, akik Dorottya vezetésével harcba szállnak a fiatal férfiakkal a Carnevál herceg tiszteletére rendezett farsangi mulatságon. Isteni közbeavatkozással végül ők nyernek, és kívánságaik is teljesülnek: megszépülnek, megfiatalodnak és találnak maguknak párt az ifjak között.

Amint a mű *előbeszédében* is írja a költő, volt szerencséje „sok vídám házaknál esméretségben lenni” somogyi tartózkodása során. Többek között az 1798. július 4-én gróf Széchényi Ferenc somogyi főispán beiktatásának tiszteletére rendezett ünnepségek egyikén is részt vett, amit az Esterházy-uradalom tisztartói lakában (a mai Csokonai fogadó épületében) tartottak. A különböző vígasságok során az általános témákon kívül a farsangról is esett szó, melynek rövidségét kifogásolták, kiváltképp a „szépnebéliék”. Emellett azt is megtudjuk magától Csokonaitól, hogy a kaposvári mulatságok nem csak a helyszínt és az ötletet biztosították a *Dorottyához*, hanem modellekkel is szolgáltak a szereplők megalkotásához. Az igazat megvallva ez nem túl hízelgő a kaposváriak szemében... Reménykedjünk, hogy a megszépült dámákat mintázta az akkori kaposvári hölgyekről!

Csokonai a *Dorottya*val mind műfajilag, mind témában újat és maradandót alkotott, nem mellesleg széleskörű elismerést is szerzett vele. Csokonai és Dorottya nem voltak hálátlanok Kaposvárhoz, bőségesen visszafizették kis városunknak a tőle kapottakat. Több kulturális intézmény is viseli a költő nevét a mai napig. Emellett városunk egyik büszkesége, a Hotel Dorottya, 4 csillagos szálló, a vígeposz hősnőjének nevét viselve csalogatja a turistákat a világ minden tájáról. A már említett, Széchényi Ferencnek rendezett beavató bál, valamint az ez által ihletett Dorottyában szereplő farsangi bál tiszteletére rendezik meg minden évben Kaposváron a Dorottya-bált és 1977 óta a farsangi felvonulást. Csokonai hidat épített múlt és jövő, régi és új között a Dorottyaival. Neki (is) köszönhetően fennmaradtak a kaposváriak hagyományos farsangi szokásai, amelyek még ma is aktív részei a város kulturális életének.

2017-et írunk. Kaposvár apraja-nagyja az utcákon, tereken nyüzsgött a február első hétvégén. A 3 napos rendezvén különböző kiállításai, előadásai, vetélkedői hatalmas tömegeket mozgattak meg. A hangos-színes forgatag vidámságával ezt üzenté: farsang van! A farsangolók többek között ilyen programokon vehettek részt: dedabáb készítő verseny, rönkhúzó verseny, kézműveskedés, félmaraton futás, koncert, táncház és még sorolhatnám... Azt hiszem, bátran állíthatom, hogy az ünnepség csúcspontja idén is a nagyszabású felvonulás és a különböző (hagyományőrző) csoportok bemutatkozása volt, melyet a Csiky Gergely Színház színészei által előadott Dorottya-részlet követett. Ennek eredményeképpen a koros és csúnyácska dámák végül megkapták Kaposvár polgármesterétől a „fiatalság és szépség kulcsát”, mely majd a Dorottya-bál kapuit nyitja...

Berecz Lilla 12.e

Kaposvári Dorottya és Farsangi Napok, 2017. február

Forrás: www.kaposvarmost.hu

A húsvét szimbólumai

A **tojás** általános tisztelete Jézus születésénél jóval távolibb múltba nyúlik vissza. Az életet hordozó csíra már régóta a világmindenség jelképe a Föld számos népének hitvilágában, jó néhány teremtésmítosz pedig egyenesen a világnak a tojásból való megszületését beszéli el. A tojásfestésen kívül szokás még a termékenységharaghoz kötődő a tojásütés, a tojásdobálás, a dombról való tojásgurítás szokása. Nem csupán festett, hanem karcolt, vakart, patkolt, kotort, márványozott, viasszal írott is lehet a tojás. Az általában absztrakt geometriai minták mögött a több évezredes hitvilág szimbolikája bújkol meg. A legelterjedtebb a piros tojás, amelynek a színe a vért (Jézus kiöntött véré), és a tüzet, a szerelmet és a tavaszt, a szabadságot és a feltámadást egyaránt jelképezi.

A barka

A barka bolyhos virágainak különleges gyógyerőt tulajdonítottak a régiek. Ha a családi tűzhelybe dobták, megóvta a házat a bajoktól, lenyelve pedig gyógyszerként elmulasztotta a torokfájást.

A bárány

A legősibb húsvéti jelkép a bárány. Eredete a Bibliában keresendő. Az ótestamentumi zsidók az Úr parancsára egyéves hibátlan bárányt áldoztak, s annak vérével bekenték az ajtófélfát, hogy elérülje őket az Úr haragja. A húsvéti bárány Jézust is jelképezi. A Bibliában Krisztus előképe volt az a bárány, amelyet a zsidók Egyiptomból való kimenetelük alkalmával ettek, és amelyet nap mint nap feláldoztak a jeruzsálemi templom oltárán. Az Újtestamentumban Jézus Krisztus az emberiség váltságára jött a földre: "Krisztus a mi bárányunk, aki megáldoztatott értünk".

A nyúl

A másik húsvéti állat, a húsvéti nyúl megjelenésének magyarázata már jóval nehezebb. Az ünnep termékenységgel kapcsolatos vonatkozásában magyarázat lehet a nyúl szapora volta. Mivel éjjeli állat, a holddal is kapcsolatba hozható, amely égitest a termékenység szimbóluma. Nyúl és tojás ősi kapcsolata a kutatók szerint a germán hagyományok alvilági istennőjének legendájában jelenik meg: eszerint a nyúl eredetileg madár volt, s az istennő haragjában négylábú állattá változtatta. E különös tulajdonságú állat hozzánk is német közvetítéssel került, de kialakulását homály fedi. Az is lehet, hogy tévedésről van szó, mert régen egyes német területeken húsvétkor szokás volt gyöngytyúkot ajándékozni tojásaival együtt. A gyöngytyúk német neve Haselhuhn, röviden Hasel. A félreértés abból is eredhet, hogy németül a nyúl neve Hase. Mindenesetre a tojáshozó nyúl igen népszerűvé vált, a múlt század végén a képes levelezőlapok elterjedésével igen sokfelé eljutott.

Összeállította: Lenhoffer Alíz tanárnő

Utaztunk

Bergamo

2017. április 1-jétől 8-áig az iskola 25 diákja egy diákcseré program keretében Bergamóba utazott, ahol egy hétig a Liceo Scientifico Lorenzo Mascheroni tanulóinak vendégszeretetét élvezték. Az olasz gimnázium ezzel egy időben több más országgal is létesített cserekapcsolatot, így multikulturális eseményekre is sor került, mint például a nemzeti ételeket bemutató vacsora és az azt követő táncbemutató. A fogadócsaládokkal tett kirándulások mellett a magyar csapat ellátogatott Velencébe és Milánóba. Az eltelt egy hét alatt betekintést nyerhettünk vendéglátóink mindennapi és iskolai életébe, ízelítőt kaptunk szokásaikból, életstílusukból, nyelvükből, temperamentumukból és zenéikből. Egy sokszínű, tartalmas programnak lettünk részesei, és nagy lelkesedéssel nézünk elébe az olaszok szeptemberi látogatásának.

Gombos Luca 11.e

Erdély

Április 21-én indultunk a Határtalanul program keretében Kaposvárról Erdélybe. Kisebb-nagyobb megállókkal egy nap alatt a tranzitszállásra érkeztünk, másnap folytattuk utunkat Hargita megyébe. A szállásunk a hegyekben volt, ahol a hó már vastagon borított mindent, fokozva a táj szépségét. A következő napokat a székelykeresztúri Orbán Balázs Gimnázium diákjaival és a környék megismerésével töltöttük. Rengeteget buszoztunk és sétáltunk, hogy megnézzük a nevezetes látnivalókat, mint

például a Gyilkos-tavat, a Békászorost, a Szent Anna-tavat és a Mohos-lápot. A kirándulás során megismerkedhettünk a kint élő magyarok helyzetével is. Április 27-én indultunk el Hargita megyéből, és egy újabb éjszakát töltöttünk a tranzitszálláson, majd 28-án este érkeztünk vissza Kaposvárra. Élményekben gazdag, emlékezetes 8 napos utazáson vehettünk részt.

Bora Alexandra 11.f

Képes beszámoló

A Magyar KöltésSLAM Napja Kaposváron - 2017. április 11.: Kemény Zsófia fiatal költőnővel találkoztunk

“Nem szükséges, hogy én írjak verset, de úgy látszik, szükséges, hogy vers írassék, különben meggörbülne a világ gyémánttengelye.” (József Attila)

Francia vetélkedő – 2017. május 2.

